

Andrzej Duda

List Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy

Przegląd Pruszkowski nr 2, 14-15

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

List

Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Pana Andrzeja Dudy

List na „Dzień Pamięci Więźniów Obozu Dulag 121 i Niosących Im Pomoc”

Uczestnicy i Organizatorzy
„Dnia Pamięci Więźniów Obozu Dulag 121
i Niosących Im Pomoc”
w Pruszkowie

Szanowni Państwo!

W tym miejscu rozegrał się ostatni rozdział tragedii walczącej Warszawy. Z rozkazu Hitlera, nieugięta stolica Polski miała zostać zburzona i opustoszona, miała przestać istnieć. Gdy padały powstańcze barykady w kolejnych warszawskich dzielnicach, do pruszkowskiego Durchgangslager 121 płynęły następne fale wygnańców. Historycy szacują, że trafiło tu około pół miliona warszawiaków: ludności cywilnej, a także powstańców. Przypadł im w udziale okrutny los, przedłużenie gehenny, którą wycierpieli w dniach powstania. Wielu więźniów zmarło z powodu głodu, katastrofalnych warunków, chorób lub zginęło z rąk niemieckich prześladowców. Razem z Państwem składam hołd naszym zamęczonym braciom, mieszkańcom powstańczej Warszawy.

Oddajemy cześć również tym, którzy ofiarnie nieśli pomoc wygnańcom. Pracownikom Rady Głównej Opiekuńczej, a zwłaszcza jej pruszkowskiego oddziału pod kierownictwem księdza Edwarda Tyszki. Polskiemu personelowi obozu i pracującym tu wolontariuszom. Wielu z nich wypełniało z poświęceniem zadania powierzone im przez Polskie Państwo Podziemne. Różnymi sposobami, często z ogromnym ryzykiem pomagających, z obozu w Pruszkowie udało się wyprowadzić na wolność prawie 30 tysięcy osób, m.in. byłego prezydenta Rzeczypospolitej Stanisława Wojciechowskiego czy wybitne postaci życia kulturalnego i naukowego. Wspominamy zaangażowanie na rzecz wypędzonych warszawiaków okazane przez Kościół katolicki, Caritas, wiele organizacji społecznych. A przede wszystkim – spontaniczne gesty solidarności rodaków, które ocaliły niejedno zdrowie i życie. Zawsze będziemy pamiętać, że kilkunastotysięczny wówczas Pruszków ofiarnie wsparł kilkaset tysięcy więźniów Dulagu 121. To wspaniały przykład braterstwa i poczucia narodowej wspólnoty. Pozostajemy także wdzięczni za pomoc, która dotarła z zagranicy, od społeczeństw wielu krajów poruszonych apelem polskiego rządu na uchodźstwie. Warszawa to pamięta i nigdy nie zapomni.

Pod pomnikiem „Tędy przeszła Warszawa” wspominamy tragedię walczącej stolicy i warszawskiego exodusu. Jest naszą patriotyczną powinnością pielęgnować tę pamięć, przekazywać ją młodszym pokoleniom. Dziękuję władzom samorządowym Pruszkowa oraz wszystkim organizatorom dzisiejszej uroczystości. Dziękuję wszystkim tu obecnym. To ważne świadectwo. Ludzka krzywda wymaga solidarności – tak dawniej, jak i dzisiaj. To miejsce w Pruszkowie jest świadkiem i symbolem takiej właśnie postawy.

Andrzej Duda

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej